Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

DÉPOT LÉGAL
LE DIRECTEUR GERANT:
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU PEUPLE ANNAM

NĂM THỨ BẢY 635 — MỖI SỐ NĂM XU — 癸酉年 九月初七日 — NGÀY THỨ TƯ 25 OCTOBRE 1933

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC
Mặt năm	[illegible]	[illegible]
Sáu tháng	2.50	4.50
Ba tháng	1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

聲 La Voix du Peuple 民

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BÁO-QUÁN
[illegible]
Giây-thép nói: số 62
Giây-thép: TIENGDAN [illegible]

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° [illegible]

Người nói lời châm phúng không có tội, mà người nghe lấy làm ấy náy.

LỐI VĂN NGỤ-NGÔN VỚI BÌNH-DÂN GIÁO-DỤC

Ở đời dân tộc cạnh tranh nầy, bình dân chiếm số đông trong nước, nên ở nước văn minh, người ta rất chú trọng về bình dân giáo dục, những sách phổ thông thường thức, thường xuất hiệu để du nhập tri thức cho toàn thể quốc dân. Tri dân mỗi ngày mỗi mở mang tiến hóa, chính là vì thế. Gần mấy năm nay người mình đã có kẻ bán đến công việc bình dân giáo dục, song chỉ nói suông mà thôi. Thử xem các báo các sách xuất bản ở xứ ta: không nói học thuyết Khổng-Lão thì trưng dẫn triết lý Đề cát, Ban-công: không giảng Thuy-kiều, Chinh-phụ ngâm thì cãi nhau về thơ cũ thơ mới. Ngoài ra chuyện lạ khoa học, nào điện, nào quang, nào máy bay, tàu lặn, cầm đến quyển sách hay tờ báo xem, dầu người có học năm mươi năm, còn lắm chỗ không hiểu, huống chi là bọn bình dân ngu dốt!

Tiếng-dân lâu nay vẫn lưu ý đến chỗ thường thức kia, nên những sách xuất bản toàn là thứ sách dạy bình dân, như *Gia đình giáo dục*, *Du lịch Trung kỳ*, *Nuôi tằm*, *Nuôi thỏ*, *Chuyện vui* v. v.. Còn về phần tờ báo thì ngoài bài *Xã thuyết* cùng *Thời đàm* và tin tức thế giới, lại có mục *Chuyện đời* và *Tạp trở* cùng những việc hảo lý trong thôn quê, hiện tình ở quan trường, phần nhiều rất chú trọng về mặt bình dân.

Vậy mà còn có độc giả phàn nàn là khó hiểu, muốn cho **Tiếng-dân** mở thêm một mục theo lối văn dân dã minh bạch, ai xem cũng hiểu được. Thể theo ý muốn của độc giả, để lòng suy nghiệm thì trong các lối văn mà có lối văn dễ hiểu, không chi bằng lối văn ngụ ngôn. Từ nay về sau bản báo thỉnh thoảng mở thêm mục ngụ ngôn, hoặc chọn những bài lưu truyền của hiền triết đông tây, hoặc chuyện cận đại và kim thời, để cống hiến độc giả, nhứt là những bài dầu người ít học mà nghe đọc cũng hiểu được.

« Ngụ ngôn », nói cho rõ nghĩa là một lối dặc biệt trong văn giới. Như nói người nào hay là việc gì, không chỉ đích nói ngay vào người và việc ấy, mà mượn sự và vật khác làm tấm ảnh phản chiếu vào người và việc kia để ngụ cái chánh ý của mình.

Có lẽ về đời sơ nhân không có lối nói ngụ ngôn ấy, vì đời ấy nhân trí đơn giản, phong khí chất phác, chính vua dân cùng cày mà ăn, mấy tao gọi nhau, trong bụng muốn nói cái gì, cứ nói ngay ra, không cần dấu diếm che đậy gì cả, nên không có lối văn ngụ ngôn (kinh Thơ chép việc đường Ngu: như nói cha ngoan mẹ dữ, em ngạo, nói chuyện nhà vua cũng không hủy).

Từ chế độ phong kiến thịnh hành, trong xã hội có kẻ giàu người nghèo, kẻ sang người hèn, thành ra cái xã hội giai cấp; trong giai cấp ấy những kẻ giàu sang kia chiếm phần thế lực, thường làm những chuyện bất chánh, khinh kẻ nghèo, hiếp kẻ hèn mà cầm bọn nghèo hèn kia không được nói động đến mình và việc của mình làm. Từ đó mà lối văn ngụ ngôn nhân thời thế xui dục mới bắt đầu xuất hiệu.

Về văn giới phương đông thì cái lối tỷ hứng trong kinh Thi, tức là nguồn gốc của lối văn ngụ ngôn (như nói: lưới đánh cá mà chim hồng mắc vào, ở chim tước mà chim cưu ở v. v..) Kể đó về đời Xuân Thu Chiến quốc thì lối văn ấy rất là thạnh hành. Trang Tử Liệt Tử cùng các sách-sĩ đời chiến quốc, bàn giải việc gì thường dùng lối văn ngụ ngôn ấy. Thầy Mạnh-tử có tiếng là sở trường lối nói ví dụ. Nói ví dụ chính là một cách thường dùng trong lối văn ngụ ngôn kia.

Lối văn ngụ ngôn lại có những đều đặt sắc nầy:

1. — Nói cạn mà ý sâu, người nói không mếch lòng ai mà kẻ có tịt tự nhiên phải dợt mình, ai xem cũng mượn làm gương được.

2. — Lời lẽ rành chuyện trước mắt, dàn bà trẻ con nghe cũng hiểu được mà minh bạch dễ nhớ.

3 — Danh ngôn cách ngữ của hiền triết vẫn hay, song lời văn ý xa, duy người có học mới hiểu, nên ít người thích nghe. Ngụ ngôn hàm ý châm phúng, trong lời nói khôi hài, ai nghe cũng nhận là có hứng thú, không khác gì xem kịch.

Vậy nói đến bình dân giáo dục thì lối văn ngụ ngôn là một thứ văn rất cần thiết cho bình dân.

Tiếng-Dân

KHO CHUYỆN...

Mới đây mấy ông chức việc làng Long nhưỡng, hạt Bạc-liêu (Nam kỳ) vì mến một người tây làm đến điền-chủ lớn ấy tên là Robert Quinternet, nên đã cử ông làm Hương cả. Ông thạo tiếng annam lắm.

Người tây làm việc làng annam, cũng là chuyện lạ chết ở xứ ta!

Ở tỉnh Hiến có một đứa bé 7 tuổi, thông minh cái gì cũng đăng khí. Ngày nọ đang có đứa bé nầy bắt rắn là một người quen vô, cùng hơi hơi đăng khí như vậy.

Có tin rằng hai người tù chính trị bị đày lên ở là Đào-mạnh-Thi, quán làng Cẩm, huyện Vĩnh-Bảo, tỉnh Hải-dương và Ngô-văn Hoặc, quán làng Bích-Đài, phủ Kinh-Môn, tỉnh Vĩnh-Yên, đã chết trên ấy.

VẬN-VĂN

Đêm ngồi một mình

I

Một ngọn đèn xanh đợn bóng chơi,
Toan đem câu chuyện nói cùng trời.
Năm canh chuông mõ nghe đầu Phật,
Bốn mặt non sông vắng ngắt người
Thềm ngày xung quanh e sẵm thổ,
Liền thơ lơ lửng tưởng trăng cười.
Không đi chẳng lẽ ngồi hôi mãi,
Đông lại xuân qua tối lại mai

II

Khuya khoắt mình riêng nghĩ vẩn dài,
Ngó xuôi ngó ngược bóng theo người.
Chết nằm ba chữ thêm đầy bụng,
Kể ức ngàn thu quá ngán đời
Ếch rếu tư bề mừng được nước,
Dế ngâm bốn vách kêu không trời.
Thôi thì mình biết mình là đủ,
Cũng chẳng chiều ai chẳng lụy ai

S N

Sách Hoàng-Việt tân Hình-luật sẽ hạ giá chăng?

Vừa rồi ở giữa Hội đồng dân biểu có đem việc bán sách luật mới của Trung kỳ ra bàn. Có ông nghị cho rằng ông Bùi-huy-Tín xin độc quyền in và bán sách luật mới là một việc bất công; muốn cho công bình phải để cho các chủ thầu đấu giá, ai in rẻ hơn thì được. Vì vậy mà có lẽ nay mai sách luật mới nầy sẽ được hạ giá, và sẽ in riêng ra ba bản, một bản chữ tây, một bản chữ tàu và một bản chữ Quốc ngữ, để cho người ta có thể tùy tiện mua bản nào cũng được.

P. V.

LẠI BÃO LỚN Ở PHÍA NAM TRUNG-KỲ

Bão ở Bắc-kỳ! Bão ở phía Bắc Trung-kỳ! Nay lại có tin bão ở phía Nam Trung-kỳ nữa! Không biết bà con ta khi nào mới khỏi cái ách thiên tai!

Theo điện tín thì một trận bão mới rồi đã phá hại ít nhiều ở miền Phan-ri. Con đường thuộc địa số 1 và đường sắt bị hỏng nhiều nơi ở quảng sông Long-song. Xe lửa ở Saigon ra phải dừng lại, và xe ở Nhatrang tới không đi được đến Tourchâm. Đường Tourchâm đi Đalat bị đứt ở quảng Krong Pha. Phà Danhin ở giữa Djiring—Dalat không qua lại được. thư từ tốc hành Saigon ra Bắc phải do tàu Amboise chở, thơ ở Bắc gởi vào cũng bị châm.

TRẢ LỜI

Cùng ông Lê Dung, Tiên-Lương Thạch-hà Hà tịnh

Công ty đã tiếp được thơ ông và tờ khai rồi.

H. T. K. C. T.

Cùng ông Hoàng-trọng-Bảng (Thừa-thiên)

Ông có gửi bài « chưa lên voi đã mào võ », lời văn thô, xin miễn đăng.

Cùng ông Đặng xuân-Du (Vinh)

Có được bài lai cảo của ông nói tệ xôi thịt trong làng mà không nói làng nào, tổng huyện nào, nên miễn đăng.

Cùng ông Mai-xuân-Phong Thọ-xuân Thanh-hóa

Bản báo có tiếp được bài lai cảo của ông, song không đăng được.

T. D.

CHUYỆN ĐỜI

Chuyện không ngờ...

Ngày tháng thoi đưa... mới hồi nào mùa hạ năng nắm chòm thông đỉnh Ngự, mà nay đã đến tuyết thu mưa dùn mặt nước sông Hương.... Ngày tháng thoi đưa... mới hồi nào Lạc-nhân xa cách độc giả Tiếng-dân mà nay thấm thoát đã hơn bốn tháng. Trong bốn tháng nầy nắm queo một xó đã không thể đem chuyện gần xa mà cống hiến cho bà con, mà chính Lạc-nhân đây trong bốn tháng trời ngoài chuyện « đầu mùi » ra, ngoài trời nào có biết gì nữa đâu. Việc năm châu Lạc-nhân mờ mịt đã đành mà cho đến những việc quan hệ đã xảy ra trên giải đất nước nhà, ngay giữa chốn đế đô mà Lạc nhân cũng tựa hồ như câm như điếc. Mà ròng là chuyện quan hệ hết, như chuyện ông Ngô đình Diệm từ chức Lại bộ thượng thơ, chuyện cải cách trong nền giáo dục, chuyện bãi bỏ chức thượng thơ Dân biểu v. v.... Những các chuyện ấy cũng theo thời gian mà hóa ra chuyện cũ, hoặc tạm thời cũ Duy có chuyện Dân viện là mới tinh, vì các ông Dân biểu tuần trước đây còn đương nhóm hội đồng và cái hình dung của các ngài nhứt là cái áo rộng xanh bận ngoài cái áo chất cũng màu xanh, tựa hồ còn đương phưởng phất ở trong điện Quang minh và bịn lầu quan Khâm-Sứ....

Thì nói chuyện Dân biểu vậy.

Viện Dân biểu năm nay, về bề thể thống thì còn nói gì nữa. Phần nhiều là quan hưu, mà quan lớn hết chớ phải sao. Có người nói quan hưu là cũng như sương phụ, không còn sức làm việc nữa. Nói vậy cũng có hơi quá đáng vì chưa thấy người ta làm việc mà đã vội phán đoán. Nhưng có điều đáng gần các ông dân biểu mà nghe những tiếng xưng hô nào là: « chào quan », nào là « bẩm cụ »... lại có người ngon miệng trong lúc xưng hô kẹp luôn chữ quan với chữ dân b ều, thì tưởng như các ngài là đại biểu cho quan. Thôi, thế nào cũng được, có điều đáng tiếc là sao người ta không kể đến cái thuyết chánh danh của cụ Khổng, thành ra nhân dân không ngờ.

Ta sống ở dưới cái chế độ ngày nay những chuyện không ngờ như vậy chất khối. Nhưng theo lệ thường trong đời, vật cùng tất biến, hễ sự không ngờ mà nhiều quá rồi đến một ngày nọ nó hết là sự không ngờ. Tôi bày một cái ví dụ cho dễ hiểu:

Đồ đạc của mình để trong nhà, mình có cái quyền sở hữu, miễn là mình không đi lấy đồ của kẻ khác đem về để thì thôi, không khi nào mình chịu để cho người ngoài đến lấy. Thế mà một bữa kia ngủ giậy thấy cái cửa bị cạy, đồ đạc trong nhà mất hết bộn bề. Bị mất trộm! Ấy là một sự không ngờ! Nhưng nếu anh ăn trộm kia giỏi quá, cứ lâu lâu lại trở lại « choảng » mình một « mẻ », hoặc nó anh ban ngày lừa lúc mình sơ ý, xen lẫn vào nhà mà « bợ » bữa nay cái đồng hồ, bữa sau cái nồi lửa, bữa sau nữa cái mâm thau... thì cái chuyện trộm kia không còn là chuyện không ngờ nữa, mình cho là chuyện thường.

. . . . . .

Lạc-nhân

VIỆC THẾ GIỚI

TRƯƠNG-HỌC-LƯƠNG TRONG CON MẮT CỦA MỘT NHÀ BÁO PHÁP

Trương-học-Lương là một cậu công tử về phái quân phiệt, làm chúa miền bắc nước Tàu mà nên cái tấm bảng « Bất đề kháng » trong nhịp xâm lược của quân Nhật, ai lại còn lạ gì cậu nữa. Vậy mà sau cậu bị quốc dân Tàu chỉ trích, buộc phải từ chức, cậu khuân cả của cải tiền bạc lếch ra nước ngoài, nghiễm nhiên làm anh đại phú đi du lịch!

« Anh tướng bị thua giặc, không còn khoe mạnh với ai nữa » (敗兵之將不可言勇), đáng lẽ cậu ta sang nước ngoài thì trốn tiếng dìu tâm không dám ra mặt với ai, mà nhân sĩ Âu châu đối với cậu cũng không đem vào trong con mắt mới phải. Vậy mà vì cái có cậu đem nhiều bạc, nên đến đâu cũng nghe có người để ý đến cậu, nhà buôn lại có kẻ hoan nghênh tiệc tùng. Cậu lại toan vận động mang cái mặt nạ kia về nước để khôi phục quyền lợi hương hỏa quân phiệt nữa. Vì thế mà nhiều người nhận rằng: người Âu đối với người Tàu, bất luận là hạng nào, cũng theo mục đích « lợi dụng bọn quân phiệt để xoay mối lợi ở Trung hoa, nên đối với cậu « công tử bột » kia, cũng tỏ ý tử tế mà không dở mặt nạ cậu ra. Nói thế thì nhân sĩ Âu tây cũng như các nhà buôn thấy cậu giàu kia mà bạm miệng hay sao?

Quả thiên! mới rồi bạn đồng nghiệp Đuốc-nhà-Nam có dịch một bài của quan năm Lapomarède đăng trong báo Echo de Paris, bài ấy mắng Trương học Lương một cách rất cay chua và rất xác đáng. Đại lược nói:

« Anh tướng thất bại ở Mãn châu hơn nửa tháng nay làm cho cái nỗi dư luận ở Paris, đi viếng nơi nầy, đi xem nơi khác, ăn uống nơi nhà hàng đồng minh, của tình đi quan sát nhiều nơi, lại còn có ý mong được Bộ ngoại giao Pháp mời dự gần, và mong đức Tổng thống mời vô điện Elysée nữa! Thật ta nên đỗ mặt nạ cậu cho thiên hạ ở đây đừng nao nức hoan nghênh một người không còn giá trị kia một cách quá đáng. Chẳng qua khi mới lọt lòng ra là anh ta đã thấy sẵn sàng có cái gậy thống soái về bộ do nguyên nhưng mà sau nầy anh ta làm cho lem luốc những bản vẽ mặn!

« Anh ta vơ vét hết rào vàng bạc ở Mãn châu nhiều vô kể. Anh ta lại vụng về, gây sự với người Nhật nên Mãn châu bị Nhật chiếm, rồi trốn chui trốn nhủi ra ngoại quốc, anh ta chính là người làm cho nước Tàu mang sự ô nhục và tan tành đó. Anh ta trốn đi, người Tàu cho là một đầu phúc cho họ, chẳng ta nên khuyên anh ta nằm trong một xó, chẳng ta trông nom giùm cho sự bình yên tánh mạng anh ta ở đây, thế là tỏ tử tế lắm rồi, vì nghe có người thà anh ta lần mò sang để giết anh ta mà trả thù kia . .

« Nguyên lúc ở nước Tàu sắp sửa ra đi, Trương định qua nước Ý mà ở; nay đổi ý kiến mà qua ở nước Pháp, có ý Thế tướng Mussolini không thèm cho anh ta ở nhờ chăng?

« Trong cuộc ngoại giao, có cái nề cách quá ư tế tử mà mất phẩm giá của mình, nên người Pháp ta nên để hệ thống anh ta ở trong xó tối cho mãn kiếp, đừng thêm niềm nhơ. . . »

Đấy, cái người mà đã làm không trọn phận sự của mình thì mất cả giá trị, dầu tiền bạc nhiều, ăn thế sang thế nào cũng không chuộc được. Con mắt nhân sĩ Âu châu họ xem người tinh tiền, nhất là người Pháp. Xem bài báo của quan năm Lapomarède đối với Trương-học-Lương trên thì đã rõ.

Trương-học-Lương trong con mắt người Pháp còn thế, huống chi như người Nam ta, nhiều bề đê hèn mà thuần đáng kim tiền và cách đê-đối mơn mớn để đối đãi với người Pháp mà trông cho người ta trọng mình, thật là ngu dốt vô cùng!

Người ở đời phải giữ tư cách và giá trị của mình, nhất là về việc bổn phận. Không thế, không có gì chuộc được. Trương học Lương đáng làm gương cho đời.

H. H. N. thuật

Kỳ này vì nhiều bài, nên Hoàng việt Hình-luật sẽ sau sẽ đăng tiếp

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ

Có thật vậy chăng?

Gần đây nghe nhiều cậu học trò trường Quesnee nói rằng thầy dạy lớp nhất đánh học trò dữ lắm.

Có thật vậy chăng? Nếu quả vậy thì thầy nên sửa tánh lại.

Nghe nói

HÀ-TĨNH

Thật là bất công

Ở cơ Hà-tĩnh, có phó quản Phan-tiết-Đắc làm nhiều đều bất công. Như tên Cửu-Trinh, lính tuần sai trong cơ, từ tháng giêng Annam tới giờ nào ai có thấy mặt nó, thế mà lương nó đến tháng vẫn chi.

Còn về phần việc, hễ ai có chưa ngọt thì cất cho việc khổe, không thì phải cực khổ. Lấy tên Chưởng, tên Khanh, tên Thi mà so sánh thì hiểu ngay. Quan trên nên xét.

R5

QUẢNG-NAM

Thủ đoạn người cai

Sổ lục lộ gần đây có phái một người cai tên là Nguyễn-Nhi, vào coi sở ở hạt Tam-kỳ. Nó làm nhiều việc gian tham, nhiều người bất bình:

1-) Nó sai cu-li đốn mô-u đọc đường đến lạm dân cây trong vườn và trong chân hạt chúng tôi để làm bàn, ghế, tủ, phản và bàn cầu, lại nói rằng lệnh của ông lục lộ ra. Chúng tôi không giám nói.

2-) Số làm một ngày: đàn ông 0$25 thì nó phát cho 0$18 hay là 0$20, đàn bà 0$18 thì phát 0$15 hay 0$12.

3-) Nó ăn cắp cái chụm roulean cản đường về chụm và bán, ông chánh chủ lục lộ (người tây) kiểm lại mất cái, hỏi nó, nó trả vu cho dân hạt chúng tôi ăn trộm. Việc nầy quan Phủ có điều tra.

Còn nhiều đều tệ khác, quan trên nên xét.

Dân

QUẢNG-NGÃI

Dân công bị gạt

Trần Tích là con cựu phẩm Trần Giảng người làng Thi phổ nhứt, tổng Lại đức, phủ Mộ đức, ngày tháng 5 năm nay lãnh hành đường xe lửa tại xã Tả sơn. Lãnh xong giá, về kêu bọn dân nghèo trong làng và dân lân xã đến làm công; đắp xong đoạn đường thì tên Tích lãnh số tiền công nên dẫn bỏ tới, đông thằng vào Đa-lợi ở, dân đến quan Phủ kêu nài, quan liền hầm tư cực dải tên Tích ấy về, xử ăn một năm tù, về tội cướp đoạt dân công, còn số tiền công của dân nay đã hơn 3 tháng rồi, chưa được đồng xu nào, tội nghiệp nhỉ! Dân

PHÚ YÊN

Chuyện bán thuế

Năm Bảo-Đại thứ 3, phó tổng Nguyễn-Nhuôn còn làm lý trưởng làng Hòa da, tổng An-vinh (Tuy-an) có bán thuế cho Lê-duy-Tạo (người làng Phú-hòa) một mẫu giá hạn là 3$ Qua năm Bảo-Đại thứ 5, Nguyễn Nhuôn làm phó tổng, còn Nguyễn-Quợt lên làm lý trưởng làng Hòa-da.

Nguyễn-Quợt khi nhận bộ điền, bất ý không coi, vì trong bộ chỉ số mẫu ruộng của Lê duy Tạo, Nguyễn Nhuôn có sửa bớt hết 1 mẫu, coi thật kỹ mới biết được.

Dân năm nay vì tình hiểm thế nào Ng. Nhuôn điền công bọn bào cựu làng Hòa da, kiện Ng. Quợt bán thuế cho Lê duy Tạo.

Tạo người ngay thiệt, bàn khai rằng

(Xem qua trang 3 cột 5)

BÀI DIỄN-VĂN CỦA QUAN KHÂM-SỨ THIBEAUDEAU

ĐỌC TẠI TÒA-KHÂM LÚC CÁC ÔNG DÂN-BIỂU ĐẾN YẾT-KIẾN

Các ông Dân biểu,

Khơn nhịp các ông đến yết-kiến quan Thân-hiến Bảo-hộ trước khi khai-mạc Hội-đồng thường niên, bản chức vui lòng mừng các ông Hội-viên của Viện Nhân-dân-đại-biểu mới, khóa thứ năm này được trúng cử và chúc các ông làm công việc được hoàn toàn.

Các ông là người hưởng được cái Quy-trình mới rất khoan hồng trong xứ này của Hoàng-thượng ban-bố ra theo tờ Dụ ngày 3 Juillet 1933. Vậy cử chỉ và công việc của các ông sẽ làm cho rõ rệt cái giá trị của cuộc cải cách đó.

Bản-chức nói ra đây cũng chẳng phải là điều bí mật chi rằng cái Quy-trình đó là một cái Quy-trình hòa giải những mối nguyện vọng thường mập mờ của phần đông phái tân tiến với phái thực hành thủ cựu. Theo lệ hòa giải thì bản Dụ này đã quá cái quan niệm của phái cựu mà lại không theo kịp cái quan niệm của phái tân. Cũng như các việc phải của loài người, một cái luật mới là làm cơ khí cho sự tiến bộ, là giây liên lạc cho cuộc quá khứ và tương lai, luật đó không có bổn nguyên nhất định mà vì vậy nên nó chỉ làm thỏa nguyện cho những người muốn sự tiến bộ cách ôn hòa. Cái Quy-trình này có bề khiêm tốn mà lại có đều hay nữa; ông nào chưa rõ, thì bản chức nói cho hay rằng: Quy-trình đó trước khi chuẩn y đã được một số Nghị viên ở đây thỏa thuận, nhứt là những ông mà nghe thấy tư tưởng mới thì hăm chuộng mà không nhứt nhứt. Mấy ông đó mà bỏ một phần quan niệm riêng của mình để tán thành việc công ích, như vậy là đã tỏ mình là người khôn ngoan trí thức, chúng ta nên cảm ơn họ và bản chức suy đó mà đoán trước rằng các ông Nghị-viên trong Viện này sẽ vui lòng thông hiểu tính nhau chỗ ý để lo chung việc ích quốc.

Cái Quy-trình mới này đã trải qua một cuộc thí nghiệm là việc bầu cử. Bản-chức dám nói rằng cuộc thí nghiệm được mỹ mãn. Các ông còn nhớ mấy kỳ bầu cử trước, thiệt là quá lãnh đạm, các hương chức được đi đến tiêm số rất ít mà, bỉ đáng giờ thì đến đầu tiêm coi bộ như đến làm việc quan cho rồi đó thôi. Còn người ra ứng cử thì may rủi tùy theo địa vị của mình trong xã hội, nên chỉ số người ra ứng cử cũng ít lắm. Cái quan niệm nhân dân đối với mấy kỳ bầu cử sau nầy vẫn cũng có hơi thay đổi đôi chút nhưng chẳng có kỳ nào mà được nào nhiệt như kỳ này, số cử tri đã tăng lên nhiều mà người ra ứng cử cũng quá đông. Cách cổ-động của họ khác xưa, trong cả các tỉnh họ đem những vấn đề kinh-tế, xã hội ra mà bàn giải để mà mua lòng cử tri.

Cũng cả các người cử tri đến đầu tiêm một cách sốt sắn chưa bao giờ thấy. Ai nấy cũng chắc rằng đến đầu tiêm là dự phần vào vận-mệnh Nước-nhà vậy. Vẫn biết rằng đúng lời nầy nọ để tỏ cái phong trào dân trí là không bao giờ được vô đôi khi ra tuồng ý thị, nhưng mình cũng có thể nói chắc rằng kỳ bầu cử mới rồi đây là một đều hiển hiện cho dân tộc Annam và trong xứ nầy mới lần đầu mà nhân dân hiểu cái quyền lợi cá nhân theo quan niệm tối cao, là cái quan niệm đem việc cá nhân bổ vào công ích.

Dân đã làm hết bổn phận của dân một cách rất đáng khen ngợi và chắc mấy ông đây cũng chẳng có ông nào cải lời của bản chức nói đó.

Nhưng bản chức xin nhắc lại rằng cái cử chỉ của dân như vậy đó thì các ông sẽ đem cái hành vi hay giỏi của các ông bổ trợ vào cho được hoàn toàn. Rốt công là chính các ông sẽ nói cho chúng ta rõ thử Chánh-phủ mở quyền hạn cho nhân dân được tham dự vào việc nước mỗi ngày thêm rộng là hay hay dở.

Về phương diện riêng mà ai cũng biết quan trọng đó thì các ông là người chủ trương cái vận-mệnh Nước-nhà của các ông. Các ông hợp tác với Chánh-phủ một cách rất minh mẫn trung thành theo quyền hạn của Chánh-phủ do trình độ trong xứ mà đã dự định cho các ông đó, theo công tâm công ích bổ bẩu những khuynh hướng chánh trị quá sớm sẽ thường sinh ra sự bất hòa, thì cận nhựt tương lai đây quyền lợi của các ông ắt được rộng thêm, chẳng còn nghi ngờ gì nữa.

Trong bài diễn văn thứ hai rất đáng lưu ý của quan Khâm-sứ thiệt thọ đọc kỳ khai mạc Hội-đồng thường-niên Viện Dân-biểu về năm 1932 có nói rằng: « một nước đáng có chế độ thế nào thì đã có sẵn chế độ thế ấy rồi ». Câu ấy đã bày giải ra một cách cương quyết khiến phải bỏ những tư tưởng lý thuyết và nguyện lý chủ nghĩa đi không nên bàn dẫn; vì hiện nay cốt nhất là muốn cho Viện huấn luyện cho Nghị-viên đủ tư cách hoàn toàn, lập rèn cho Nghị-viên quen việc chánh trị trong nước là một việc khó khăn, thì Viện chỉ còn đương phải lo kiếm tìm những phương pháp chỉ dẫn công việc của Chánh-phủ, hoặc dùng lời yêu cầu theo nhu yếu nhân dân, hoặc đem công đụng cả tài sản sở hữu trong xứ để làm cho phương pháp ấy trở nên hoàn thiện. Vì các ông là người lịch duyệt đã am hiểu nhân vật trong nước, nên chi, nếu các ông mà sẵn lòng lo như lời bản chức khuyên các ông thì công việc ấy là công việc ích lợi nhứt của các ông, chắc các ông sẽ làm được dễ dàng và toàn vẹn vậy.

Hiện nay Quý Viện là một cơ quan của Chánh phủ Nam triều. Thể lệ thường về kỳ khai mạc Hội đồng lần đầu sẽ thay đổi. Theo lục xưa trước khi khai mạc Hội đồng thường niên thì quan thân hiến Bảo hộ bày tỏ qua loa cái tình hình xứ nầy cho Quý Viện biết. Việc bày tỏ tình hình như vậy năm nay cần thiết vì Viện nầy là Viện mới, nhưng từ nay sẽ sau thì đã vô ích rồi. Xưa Quý viên được tham dự vào việc nước là chỉ trong kỳ đương nhóm Hội đồng thôi. Năm ngoái bản Dụ ngày 10 Septembre đã đem ông Nghị trưởng lên hàng Thượng thơ dân biểu và từ lúc ấy thì Quý Viện đã có người Đại diện đủ tư cách mà tham dự vào các công việc Chánh phủ. Nhưng đến lúc thí nghiệm ra thì rõ việc tổ chức ấy chưa được hoàn toàn, cho nên chi sau khi đã đồng ý với ông Thượng dân biểu và một số đông Nghị-viên của Viện trước thì Chánh phủ đã định đặt ra một ban Thường trực mà các ông tự bầu cử để thay mặt cho Quý-viện mà tham dự vào việc Nhà-nước. Trong khi không có Hội-đồng thì quyền hạn của ban thường trực là quyền hạn của toàn viện vậy.

Cái ban Thường trực mới thiết lập đó lại quan sát được nhiều hơn về những chức trách của các cơ quan của cho một tân Chánh phủ mà nhứt là trong buổi sơ khai nầy.

Như vậy thời ban Thường trực được tự do thảo luận các vấn đề theo lịch duyệt của các ông và sự cần thiết của dân mà các ông phải bày tỏ cho chúng tôi biết các ông có thể chắc rằng những điều thỉnh cầu như thế đều được Nhà nước lưu ý cả. Như vậy là Viện được cử các ủy viên lựa trong Viện để dự vào các công việc, không như trước gian trách nhiệm cho một người; nay lại có ủy viên để đạt nguyện vọng của Viện được hoàn toàn hơn, mà Viện lức là quốc dân vậy.

Các đều tóm tắt đã tỏ bày ra cho các ông hay kỳ năm 1932 trước khi Đức Hoàng-Đế sắp hồi loan, đã kể rõ những kết quả về tình hình chung trong xứ. Việc tổ chức sai nghiêm ấy đã làm cho dân trí yên ổn sau cuộc đại rối loạn mà việc biến động đó đáng tiếc về nhiều phương diện. Cứ theo phương pháp đó và sự hợp tác đó mà tiến hành công việc đã khởi sự làm.

Nhờ tình hình trong xứ được yên ổn nên Chánh sách khoan hồng đã trù định trong năm 1932 cho nhiều tội nhân lại tăng thêm nữa. Trong năm vừa qua đây hơn 6000 tội nhân hoặc được ân xá, hoặc được tha cho có buộc điều kiện, hoặc được giảm tội xuống nhiều. Về việc tha 'h bằng đồng như thế cũng có dự trù nhiều đều khó khăn sẽ thể xảy ra, song chúng ta đã vượt qua được những sự khó khăn đó và trong xứ sau khi khôi phục sự yên ổn lại chẳng hề có biến động chút nào nữa.

Một điều bất tiện là việc tổ chức nói trên đã tốn kémcho tài chánh xứ nầy nhiều và nếu Ngân sách Đông-Pháp không rộng lòng giúp đỡ thì khó mà công việc cho thành. Việc thiệt chưng như thế và tình hình tài chánh xứ Đông Pháp hiện thời bắt buộc chúng ta phải giảm các món chi tiêu xuống tột bực, vậy song năm 1934 đã trù-định giảm nhiều trong các ngạch coi về việc tuần phòng và cảnh sát. Các ông cứ xem xét ngân sách thì đã rõ Nhà nước đã lo hết sức tiết kiệm, mà sự tiết kiệm đó đã quá cái giới hạn trù định trong mấy năm trước đây. Các khoản chi tiêu gồm về sự hoạt động của các việc cai trị trong xứ giảm xuống mà lại trọng giảm nữa. Theo thời kỳ trải qua đây việc giúp đỡ của Ngân sách Đông Pháp bó buộc phải rút bớt lại nên cần định như thế, song không thể nào trù giảm được chút đỉnh gì về thuế nữa, hoặc về các món hoa lợi của Ngân sách bản xứ. Song các ông muốn biết cho tỏ tường về tình hình trong xứ nầy không phải chỉ xét cái ngân sách đó là đủ. Nếu các ông xét các sổ dự toán các tỉnh, sổ dự toán của Nam triều và xem các đại công tác của trái khoán tiến hành ở Trung kỳ thời các ông sẽ thấu đáo rằng tình hình chung trong xứ vẫn được ổn thỏa và nhờ đó gần hết các tỉnh ở xứ nầy, sang năm mới đây sẽ vượt qua được sự rút hẹp đó không gì là khó khăn cho lắm.

Về việc xem xét các sổ dự toán nói trên, các ông cần hỏi đều gì đến đâu thì trả lời đến đó, như vậy bản chức tưởng không cần phải phân bày ra đây một cách tổ tường về tình hình tài chính xứ nầy.

Song bản chức lấy làm vui lòng cho các ông hay rằng: Nếu việc chế trương tiền thì xứ nầy cho nghiêm nhặt thời cuối năm có thể giảm được một cách quan trọng mấy món sự đồn dập về mấy năm mà trong xứ bị biến động.

Muốn nói cho rõ mà đây cũng chẳng gì là mới, bản chức tưởng nên nói thêm rằng các đều đã hứa trong Chỉ Dụ ngày 10 tháng 9 tây năm 1932 khi Đức Hoàng-đế hồi loan lâm chánh đã khởi sự thi hành và các phương diện và nhứt là trong 6 tháng vừa rồi đây.

Tờ Dụ ngày 3 Juillet đã ban bố bộ Hình luật mới. Bộ Luật nầy in ra và định giá rẻ để cho nhân dân ai cũng mua được; như vậy những người bị hiện cáo hiểu rõ được việc của mình ấy và mặt luật nào và luật ấy biện hộ cho mình thế nào; đều đó từ xưa tới nay chưa hề có. Pho luật nầy định chính rõ ràng, những tội lệ và những cách hình phạt theo tối tân thời và nhân đạo mà lại trừ được cái tệ chuyên chế của các quan Tỵ-pháp, nhưng vẫn theo nguyên tắc và cổ tục của dân tộc Trung kỳ.

Lại thêm tờ Dụ ngày 2 Août 1933 định những cách tổ tụng và phạm vi của các tòa án Nam.

Hiện bây giờ đương điều tra để làm thêm bộ dân luật do quan chánh Tòa Thẩm Gaye và Cụ Thượng Tỵ pháp chủ trương. Vả lại Cụ Thượng Tỵ pháp đã bắt sức huấn luyện các quan Tỵ pháp, nào là đi hành hạt, nào là gởi tờ thông tư chỉ về công việc rất rõ ràng. Vậy thì dân Annam chẳng bao lâu sẽ chắc hưởng được một cái cơ quan Tỵ pháp theo quan niệm kim thời và giữ gìn quyền lợi cho dân lộc như trong một xứ có trật tự.

Ngày 23 tháng Mai cũng có tờ Dụ phân hạn lệ các việc chánh trị, định các phạm vi và chức trách các công sở Nam triều. Vậy theo lục lệ hay là theo những lời truyền ngôn trong nước mà phân bổ chức vụ cho các bộ viện.

Mới rồi vì xứ nầy phải trải qua một thời kỳ phụ chánh khá dài mà cũng vì người cầm quyền vì ý tưởng riêng của họ mà làm đôi việc trái hẳn với tục lệ nên chi không được tấn hóa thích thỏa cho bằng các nước văn minh.

Nay Hoàng-đế hồi loan, ý Ngài muốn bổ hẳn cái tình thế bất hợp thời ấy đi, tình thế ấy trái hẳn với quyền lợi của

(Xem qua trang 3 cột 4)

HOTEL D'ANNAM (Quinhon)

Phòng ngủ sạch sẽ, ăn uống tinh khiết và vừa ý, có garage đủ xe.

PHAN THANH KHUYÊN
Quảng-tỷ

TẠI LÀM SAO NGƯỜI TA GỌI LÀ SAVON 72 PHẦN DẦU

Có người viết thơ hỏi chúng tôi nghĩa chữ 72 phần dầu để trong Savon Việt-Nam mà nhiều savon khác không đề.

Số là savon lấy dầu và tách nấu ra nếu nó ăn hết dầu và tách hai thứ cọng đủ 72 phần trăm, nước 28 phần 100 như đúng vậy thì nó thành ra một vật không tổng dầu (vì đốt không cháy và không nhớt) và không chất tách vì nó không ăn tay khi giặt đồ, và không vàng đồ, mà lại bưởi nó không nồng không gắt như tách

Trong luật buộc người nấu savon không phép để chữ 72% khi nào nấu không đủ số dầu, vì savon nhiều hãng có thể làm một trăm kilos dầu nấu savon thiệt tốt đúng 72% thì có 150 kilos savon sắp xuống nên savon xấu như là savon khách kêu là d'empatage có thể nấu to 300 kilos cho đến 700 kilos savon, ấy tại vì nước và vật vô ích nhiều, như đất sét vân vân.

Bởi cớ ấy nên savon khách bán rẻ, savon khách nấu chừng 6 giờ hoặc 10 giờ thì thành savon còn lộn dầu và tách chưa hòa ra savon thiệt mà ở trong savon ấy lại nước nhiều lắm nên giặt đồ hao, đồ lâu nhớt và teo lại, hư đồ, vàng đồ mà lại trình nhớt là khác.

Còn savon épuré 72% phải nấu đến năm bảy ngày, lọc đi lọc lại và những dầu và tách chưa thành ra thì lấy ra nấu lại nên savon Việt-Nam như savon Marseille là tại cách thức ấy. Vả lại savon Việt-Nam tốt hơn là vì nhiều hãng đem savon Marseille lại đem thứ rẻ tiền, thứ savon ấy nấu dầu xấu và thêm khiếu vật liệu không ích vì vậy nên nhiều thứ savon Marseille đem qua không tốt bằng savon Việt-Nam là khác.

Nói về luật phạt không phép để 72% nấu để 72% mà savon nấu không đúng thì phải bị phạt vì (fraude). giả mạo 5 ngày đêm ở Gialinh đi Thudau có xét lấy savon Việt-Nam để bán tại tiệm Thanh-đức và thí nghiệm vì có chữ 72% nhưng mà savon Việt-Nam đúng theo cách thức nên không nói chi và trả tiền savon để đem về thử.

Ấy vậy quí khách mua savon Việt-Nam về dùng đã mua đồ rẻ, đồ thiệt, lại được giúp lợi đồng-bào là khác.

Lớp học thi tú tài

Trường GIA-LONG có lời bá cáo để các học sinh và phụ huynh biết rằng:

Vì học sinh vào học mỗi ngày một đông, nên nhà trường vừa mới phải mở thêm một lớp học thi tú tài nữa. Lớp mới mở nầy tổ chức cũng theo qui cũ như lớp đã khai giảng từ hôm 11 tháng 9 tây vừa rồi, nghĩa là cũng một chương trình, cùng giờ và cùng các giáo sư.

Theo như số học sinh hiện ở lớp ấy thì chiếu như thể lệ nhà trường, tiền học sẽ có thể giảm xuống 9$ một tháng, và người nào đã có bằng cao đẳng tiểu học sẽ chỉ phải giả có 8$50. 55 học sinh nhận có hạn, nên đến sớm kẻo hết chỗ.

BÊN CHÚ Ý: Lớp tú tài mới mở từ năm ngoái mà kỳ thi năm nay 13 thí sinh đi thi đã được 4 người đỗ, một người được bình thứ hạng (mention assez bien).

THUỐC HO CHIẾN THẮNG

Dùng để hút hơi khói các phổi, có nhiều đặc tính a) Khoan phổi chỉ khái; b) sát trùng lao; c) chỉ huyết hòa đàm v. v... dùng để trừ tuyệt các bệnh ho: Khái huyết; ho kinh niên; ho lao tuberculose pulmonaire, bệnh poitrinaire, sẻ bronchite rất linh nghiệm, hộp nhỏ 1p.50, hộp lớn bằng 3 giá 3p.50. Mua 6 hộp tính 6p.00 miễn cước. Xin gửi kèm bao chứng thư về được đăng tiền.

Quảng-ngãi, le 28 Août 1933

Lần trước tôi người đã cho chúng tôi mua thuốc ho CHIẾN-THẮNG về dùng tôi làm hiệu nghiệm. Chúng tôi xét biết công hiệu các thứ thuốc của người nên muốn mua về bán lại. Vậy xin người cho biết giá đặc biệt cho bề buôn thế nào. Nay xin gởi mua 1 hộp lớn và 3 hộp nhỏ cho họ dùng. LÊ-ĐÌNH-THẮNG chez Quảng-Cảnh commerçant à QUẢNG-NGÃI.

Đã mua xin do nơi M. NGUYỄN-TRUNG-THÀN à Quảng-ngãi par ĐỒNG-HỚI.

Bản hiệu lại có bán thuốc trừ tuyệt bệnh BẠCH-THỐN-TRÙNG (tán ver-solit) rất hay. Mỗi hộp lớn 1 tiền giá 1p.00.

BA CHỨNG ĐAU BỤNG CHƯA KHÁC NHAU

Trong xã-hội ta có nhiều người mắc chứng đau bụng lắm, mà ít khi được chữa khỏi. Ấy là tại thời y không biết phân biệt bệ phận nào trong bụng để thụ bệnh, cứ thấy đau bụng thì chữa bằng thuốc đau bụng thôi, cho nên khó mong lành bịnh. Dưới nầy đã phân biệt rõ ràng:

1er Đau tức giữa ngực, lại chét qua sau vai, rồi đau lần xuống ngang thắt lưng; ợ hơi lên cổ; có khi ợ cả ra nước chua; có khi đau qua nên cả đồ ăn ra nữa: đau như thế gọi là *đau dạ-dầy* (đau bao tử).

2e Đau bụng trên hay bụng dưới, cơn đau rất dữ dội; hễ ợ nay đánh trung tiện thì đỡ đau; cách mấy ngày hoặc một tháng đau một lần: đau như thế gọi là *đau bụng kinh-niên*

3e Đau chói chói trong bụng, ngày đau ngày không, ngày muốn ăn, ngày không muốn ăn, ít lửng thất thường; sắc mặt vàng vọt hay bằng bạo, da bụng dầy bì bịch: đau như thế gọi là *đau bụng phóng-tích*.

Ba chứng ấy ở Bản-hiệu đều có thuốc chuyên trị, hiển hiệu như thần, giá bán đồng nhau, mỗi lọ 0p22. 12 lọ 2p 40. 6 lọ 1p 20 Mua buôn được trừ tiền hoa hồng.

Xin hãy viết thơ kể chứng bệnh thật rõ, gởi cho bản hiệu, sẽ gửi thuốc bằng cách lãnh-hóa giao ngân

Thư từ và mandat đề:

NGUYỄN-NGỌC-AM, chủ hiệu
ĐIỀU-NGUYÊN ĐẠI-DƯỢC-PHÒNG
121 hàng Bông (cửa quyền) HANOI

CỐ-TINH-BỔ-THẬN

Phương thuốc bổ sức lực, bổ tinh thần hiệu-tinh kiên thận cho các bạn thanh niên, vì tư lự, vì sắc dục, vì lao lực mà sinh ra ba chứng:

MỘNG TINH — Đêm ngủ thấy đi lại với đàn bà mà tinh xuất.

DI TINH — Đêm ngủ mê man, tự nhiên không mộng mà tinh xuất.

HOẠT TINH — Tinh khí bất kiên, nên khi đi lại với đàn bà là bị xuất ngay.

Vô luận bệnh mắc trong thời kỳ nào, dùng thuốc nầy là khỏi tùy theo nặng nhẹ. Mỗi ve 1$ — Nếu tá giá đặc biệt 5$

NHÂN-TẠO-HUYẾT

Chuyên-trị: Tinh-thần hao-tổn, khí huyết giảm suy, có tinh chất sát được trùng độc lậu và giang mai ẩn nấp trong máu, đầu các khớp xương, nhịp cốt. Đã kinh nghiệm:

1) Đàn bà có mang dùng N. T. H. được an thai, bổ huyết, sinh con giỏi nuôi.

2) Sau khi sinh cô dùng N. T. H. được đã gia thêm thịt thêm sữa cho con dùng.

3) Trẻ con sài phổ dùng N. T. H. được thanh huyết, trừ độc, gia thịt mau mạy, chóng lớn, không suy mòn bệnh sài lỗ và ốm yếu.

4) Sau khi đau ốm, bất cứ bệnh gì, dùng N. T. H. rất chóng bình phục, ăn ngon ngủ được, khí huyết điều hòa. Nam-nữ-lão thiếu hợp dụng. Mỗi chai 1$50 nếu tá 7$50 Mua thuốc, thư từ, mandat đề tên:

M. SINH-HUY
Rue Maréchal Foch à VINH

Nhẹ hóa nặng

Những em trẻ mày mặt bạc bẩn, ít cười ít nói, bụng to đít rum, da thịt xanh xao, đại tiện tanh hôi, ngồi đâu ngủ đó là mắc phải Cam tích.

Bịnh nầy sinh ra bởi tỳ vị trẻ em còn đương yếu ớt mà ăn uống không có độ lượng, hoặc ăn phải vật sống sít lâu bền hóa ngày dồn tháng chưa tan thành bị ... Nên xem thường xem khinh, không sắm tìm thuốc PHÌ-NHI CAM-TÍCH, chân *Bàn tay* của hiệu LỢI-SANH-ĐƯỜNG mà uống, thì sau chữa lâu lành mà đôi khi nguy đến tánh mệnh

Giá mỗi gói 0$10

Nên dùng chế độ Cao, Đơn, Hoàn, Tán rất linh nghiệm.

Thuốc Hồi tân mỗi gói 0$10
Tiên tượng tán » » 0$10
Dưu Lợi hoàn vừa lớn 0$20
Dưu Lợi-Sanh » nhỏ 0$10

Thơ và mandat đề M. TRẦN-DIỀU
Chỉ danh: Lợi-sanh-đường
Avenue du Musée TOURANE
Nên đương cần thêm chiêu Đại-lý.

HOÀNG-VIỆT, TÂN ĐÌNH-LUẬT

(Đã ban hành theo tờ Dụ ngày 3 Juillet 1933)

Trước bản-quán đã cáo-quảng cho rằng bộ luật nầy kể từ 1er Octobre mà đi thì giá bán nhứt định là 2$00 (cước tính người), nay vì theo số các đơn đã mua mua, và các tư-gia, vì chẳng mong có một quyển làm cái gậy để trong nhà, nên bản quán vì số in thêm ra nhiều hơn số trước dự định, mà định giá lại là 2$40 một quyển có tiền cước gởi.

Vậy bản quán xin nói lời bá cáo lại để bà con đều hiểu, ở xa cứ gởi 2$40 về bản quán tập lức gởi ngay một quyển. Xin hiểu tâm và nói lẽ cho rõ ràng.

Các Phủ, Huyện đều có Đại-lý bán. Kính cáo,

Đắc-Lập Ấn-quán (Huế)

NÊN QUÍ ĐỒNG TIỀN

Đánh giây-thép lấy hàng gấp, nhớ dùng luôn code Vien-De, số Bưu-Điện đã công nhận 3 năm nay, thời đáng tốn 10 phần chỉ tốn không đầy một phần.

Ví dụ muốn đánh giây-thép mấy lời nầy: *gởi 8 chai Rượu bổ « Bảo-Thọ », 12 tá dầu Khuynh-Diệp hạng C, 1000 chai dầu hội-Thiên đặc hạng 5 xu* mà viết ra chữ tây: *Envoyez neuf bouteilles baotho douze douzaines khuynhdiep C mille hoithiendoc cinq cents* là tôm tắt hết sức thời cũng viết 12 tiếng, tốn 0$48. Còn viết theo code Vien-De thời chỉ viết vừa một tiếng

LEJAPICMOL

Chịu tiền có 0$04, mà đủ nghĩa lý phân minh, rõ ràng hết sức, dễ hiểu hơn là cái câu 12 tiếng tây trên nữa.

Đọc Khuynh-Diệp-Báo số 6 mà xem bản code đã sửa lại, cho đã chú về các món hàng đã ra thêm và sắp ra thêm.

HÓA ĐỜM CHỈ KHÁI

(thủy-hoàn)

Trị các chứng

HO

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG 28-30-32 RUE FOU-TCHÉOU HAIPHONG

NÊN CHÚ Ý

Muốn dùng « Dầu chử Thọ » cho khỏi lầm, trước khi mua xin nhìn kỹ cái ton cho giống như cái ton dưới nầy:

DẦU CHỬ THỌ

TRỊ BÁ CHỨNG

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHOẺ CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh và các nhà thương binh....v..v....

ở Trung-Kỳ, Bắc-Kỳ và Cao-Mên

đã từ lâu năm và cả năm 1933 nữa.

Công-dụng thuốc viên **PI-LUIN-LỜ PANH KỜ (PILULES PINK)** rất thần hiệu để chống lại sự yếu mệt của các cơ thể.

Thuốc **PILULES PINK** sinh nhiều máu tốt và tẩm nhuận các cân tuỷ; thuốc này làm cho biết đói, làm cho các nước trong dạ dầy chóng sinh và giúp sức mạnh cho các công việc của cả các cơ thể.

Cho nên thuốc **PILULES PINK** thật đáng gọi là thuốc đại thần hiệu để chữa bệnh thiếu-máu, bệnh phiền-muộn, bệnh gầy-mòn, các bệnh trẻ thì lớn sỏ và bệnh trở về già, bệnh đau bao-tử, bệnh nhức đầu, bệnh cân lực mỏi mệt.

Thuốc PILULES PINK bán tại khắp các hàng bào-chế tây.

Dùng sữa
"LE GOSSE"
Sữa «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người : có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.
Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932-1933
Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon
Có bán trong các tiệm tạp-hóa ở Đông-Pháp.
HIỆU GIẤY XANH : *Giá mỗi hộp* ..... 0$32
Đại-lý :
ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
HUE — TOURANE — QUINHON

Việc trong nước

(*Tiếp theo trang 1*)

phó tổng Ng. Nhườn bán thuế cho y năm Bảo-Đại 3, khi y làm lý trưởng, có bằng cớ rõ ràng. Vì Ng. Nhườn có cho Lê duy Tạo 2 cái biên lai Bảo Đại thứ 3 và Bảo Đại thứ 4. Trong 2 cái biên lai ấy có trích rõ ràng 1 mẫu.

Vậy là Ng. Nhườn thử người mà thành thủ mình. Việc này quan phủ Tuy-an còn xử chưa biết thế nào.

Rỏ việc
PHAN-THIẾT

Nên sửa luôn con đường kia

Gần đây đường sá ở thành phố Phan-thiết, quan Sứ và tỉnh đương tu bổ, như trồng cây các nẻo đường, xây đá 2 bên bờ sông, trên tỉnh cũng sửa đường sá lại; đã làm xong con đường từ tỉnh lên Phú-hội, dài chừng 5 km., nhân dân lấy làm tiện lợi. Nhưng còn đoạn đường dài độ 300m từ « City thị » làng Đại-nẫm băng qua đường mới, hiện còn chưa sửa. Mong quan trên tu bổ luôn con đường ấy thì tốt lắm.

Dân

HẾT KHÍ LỰC ...ấu rất cẩn thận, rất chóng hiển hiệu, khỏe vỉ lâu dài.
thì dùng thuốc : PARISIAN PILLE - Giá bán 1 $ 60

LẬU CÓ MỦ mới n... đi ... kinh niên
Đau sưng bàng quang, sưng hòn giết, sưng giây chằng mỏ, vết bán
Thì dùng thuốc : BLENNOGA GIBERT - 1 $ 60
Chưa rất cẩn thận, hiển hiệu, kín đáo, dễ đem theo khi đi chơi

TIÊM LA
Dùng thuốc COMPRIMÉS de GIBERT dùng thay thuốc 606 và thuốc tiêm rất lợi
Chữa bệnh này dùng thuốc gì cuối không khỏi, dùng thuốc này thì rất hiển hiệu.
Hộp năm mươi viên : 1 $ 60
Gửi mua và xin sách chỉ dẫng, hơi han cậu hỏi, không tính tiền.
Pharmacie GIBERT, 18, Rue d'Aubagne, MARSEILLE
Gửi kín đáo, theo lối recommandé. Khởi thì thơ mua thì đính theo số tiền.
Có bán tại các hàng bào chế tốt.

Công-dụng thuốc viên **PI-LUIN-LỜ PANH KỜ (PILULES PINK)** rất thần hiệu để chống lại sự yếu mệt của các cơ thể.

Thuốc **PILULES PINK** sinh nhiều máu tốt và tẩm nhuận các cân tuỷ; thuốc này làm cho biết đói, làm cho các nước trong dạ dầy chóng sinh và giúp sức mạnh cho các công việc của cả các cơ thể.

Cho nên thuốc **PILULES PINK** thật đáng gọi là thuốc đại thần hiệu để chữa bệnh thiếu-máu, bệnh phiền-muộn, bệnh gầy-mòn, các bệnh trẻ thì lớn sỏ và bệnh trở về già, bệnh đau bao-tử, bệnh nhức đầu, bệnh cân lực mỏi mệt.

Thuốc PILULES PINK bán tại khắp các hàng bào-chế tây.

BÀI DIỄN-VĂN CỦA QUAN KHÂM-SỨ THIBEAUDEAU

(Tiếp theo trang 2)

thần dân trong nước, nên mới có cuộc cải cách theo một cái chánh thể vững vàng.

Từ Dụ ngày 8 Juillet đã họa định Quy tắc quan lại Nam-triều, định quyền lợi và chức trách của quan viên và cách tuyển của các viên thừa phái. Lại có từ Dụ ngày 6 Juillet định chánh những cách tuyển cử thuộc quan. Như vậy thì dân đã chăm trông cậy vào tài đức các nhà cai trị và các nhà cai trị cũng hết sở lộng hành.

Về tài chánh Nam triều đã có thể lý ổn định cách chi thâu và cách chi tiêu theo từ Dụ ngày 3 Juillet; từ Dụ ấy cấm không được hoang phí tiền công cả, dân sự đóng góp thường niên, tiền ấy chỉ phải chả trương cho đã bảo chứng bằn hỏi.

Còn về việc sơ đẳng tiểu học Nhà-nước Bảo-hộ vẫn chả trương từ hồi lâu, nay đã giao về cho Nam triều theo Nghị định của quan Toàn quyền và cho bản chức; lại có Chỉ Dụ của Hoàng đế để bổ khuyết thêm.

Vì vấn đề này bản chức sẽ nói rộng hơn vì là một điều ích lợi thiết yếu của dân Annam.

Các trường sơ đẳng tiểu học nay đã thuộc dưới quyền bộ Quốc-dân Giáo-dục, lại có quan Cố vấn chuyên môn Pháp trông nom sửa. Ở các tỉnh, các trường do các viên Đốc học hay kiểm học xem xét, lại có các quan Thanh tra học chánh người Pháp đự sự nữa.

Việc sắp đặt học chánh có dự trù các lớp thiết lập trong gia đình để con cháu mặt gia tộc ở trong xóm đến mà học tập. Đến như trường dự bị hương sư hay tổng sư trường sơ đẳng và bị thể thì chương trình đã sửa đổi lại để dạy các môn phổ thông thường thêm bằng tiếng Annam : lại thiết một hạ học vào lớp nhì các trường Pháp-việt tiểu học. Quy trình học định như nhau cả. Kỳ hạch ấy là cốt để đương lúc tuổi đời trẻ khuynh hướng về đường học thức và tấn bộ thì chỉ lựa lấy trẻ con thông minh có thể học hành thành đạt được mà thôi, vì sự học là hao công tốn của.

Các trường tư cũng được phép mở để dạy như sau.

Những trường sơ đẳng và bị thể đã có quản cách Nhà nước chấp. Các trường dự bị trước đây các làng chịu học phí. Nhưng từ khi học phí miễn, trường giao lại cho các làng chịu lấy chức trách thì nẩy ra nhiều tình lý không xét kỹ. Có làng đi-bổ thầy giáo, rồi thay giảm tương thầy, có làng hoàn bổ các thầy giáo theo ý riêng của các kẻ quyền bào, lại có làng giảm trường, có làng mở trường dạy chữ Hán làm cho học thanh niên chán nghe về đường học vấn thực thiết. Lại có kẻ quyền bào không hiểu ý Nhà-nước, tưởng mình có thể tự tiện lấy được, nên đặt lấy chương trình trái hẳn với sự ích lợi cho con em xứ nầy, thực là vô nghĩa lý.

Vậy các thể lệ mới đặt ra cốt trừ cho khỏi các điều hồn tạp ấy đi, nên bổn phận của các ông là trước hết phải giải bày cho dân chúng hiểu rõ các điều ích lợi, vì các nghề đã tự mình mà hiểu thấu đáo những lẽ đó. Cũng nên cho chú vô

THUỐC CHỮA BỆNH CHÓ DẠI
Của cụ HỒ-QUỲNH, rất hiệu nghiệm.
Chỉ một liều khỏi 0$50
VĨNH-HƯNG-TƯỜNG
N° 77 Rue Sarrant — VINH

Dầu bôi BRILLANTINE chỉ 1$ chữa hụi.
Muốn chơn tóc nên dùng THUỐC MỌC ĐẦU sạch gàu hết ngứa. Mỗi lọ bán 0$50
VĨNH HƯNG-TƯỜNG — VINH

Cùng ông **LÊ-TẤT-GIANG**
CHỦ HIỆU **MINH-GIANG**
Số 2, phố Đồng-Khánh ở PHAN-THIẾT

Xin ông sốt sắn gửi tiền thuốc Hải-Ngọc-Đường ra cho. — Từ tháng năm tây (Mai) đến nay, tôi đã gửi 2 bức thư bảo-đảm (lettre recommandée) cho ông, không hề tiếp được thư của ông trả lời, mà cũng không thấy nhà bưu-điện trả thư lại. Vậy thì ông ở đâu?

NGUYỄN-HUY-CỪ
Tá tài làng Hoằng-nghĩa phủ Hoằng-hóa
THANH HOA

Nên đọc kỹ :

Mùa rét, bệnh nhẹ hóa nặng, có bệnh nên chữa ngay đi, nhất là Phong, Lao, Hen, Ho kinh-niên, Giang-mai, Lậu kinh-niên, Di-mộng-tinh, Đau bụng kinh-niên vân vân, vậy

AI MUỐN BÉO MẠNH, MAU KHỎI CÁC BỆNH?

« Tôi và nội-nhân tôi dùng Tiên-Tửu của Ngài thấy hiệu-nghiệm lắm. *Tiên-Tửu quả là thần-dược, vậy Ngài lại gửi cho tôi 6 chai nữa (5 đồng 1 chai). M. TRẦN-PHƯƠNG Secrétaire des Douanes à Qui nhơn.*

«... Tiên Tửu quả thần diệu lắm, vậy Quý-hiệu gửi cho tôi 4 chai nữa (5 đồng 1 chai) *Mr. ĐINH-HỮU-UYÊN, Commis à la Résidence Supérieure à HUẾ.*

« Ông-Thân Bá-Thân tôi đau mắc bệnh ho lao, xanh xám lắm, lại ăn bém ngủ, chân tay bủn mỏi, đau ngực, mồi lưng, nay dùng Tiên-Tửu và Thuốc của Quý-hiệu, không những mau khỏi bệnh mà còn béo mập, khỏe mạnh lắm... M. TRẦN-VĂN-ĐỒNG, commerçant à Khe-di-Chùa.

« Mẫu thuốc Phong của ngài quả là thần diệu lắm. Người bà con của tôi mắc bệnh đã 10 năm nay, thuốc tây thuốc tàu hết tốn tiền mà vô hiệu, nay dùng thuốc *phong-hải* của ngài mau thấy kiến hiệu lắm. Vậy xin gửi cho hộ thuốc nữa... *M. NGUYỄN-NGỌC-CÔN Điền-chủ à Phan thiết*

« Ông bạn tôi mắc bệnh *lậu kinh niên* đã 8 năm nay, dùng đủ các thứ thuốc mà vô-hiệu nay dùng Tiên-Tửu và Thuốc của ngài thấy hiệu nghiệm mau khỏi lắm... *Mr. P. K. Cẩn Secrétaire à la Société Agricole à THANH-HÓA.*

Coi những lời khen đó, đủ chứng rằng : Tiên-Tửu rất thần diệu đại tài, các ngài nên uống vừa mau hết các bệnh, vừa được khỏe mạnh, tâm ăn tính lợi phát đạt, vì Tiên-Tửu rất thơm ngon, trẻ nhỏ cũng uống được, không say) là thuốc *Cố-tinh Bổ thận, Bổ Phổi, Bổ Khí huyết, Bổ gân cốt, Bổ Tỉ vị rất mạnh, rất tốt, hơn sâm nhung cao quế nhiều lắm*, nên mau được béo mập, khỏe mạnh, ăn khỏe mau đói, ngủ ngon, tiểu tiện trong mát, đại tiện nhuận hoạt, nếu có các bệnh *ho lao, đau phổi, đau ngực* hen suyễn, đau lưng, tiểu vàng đục, đau xương, ung sâu, lở chốc, phế hoàng, ngũ nuộc, thương hàn, mọi bệnh lậu, tim la, *đông kinh*, tê-thấp, đau bụng kinh niên, đau tim, đau dạ dầy, đau bả bạch đái, hạch trọc, kinh nguyệt không đều, muộn con, trẻ nhỏ cam sài, xanh xám vân vân cũng mau khỏi lắm. *Ai có trứng lao ở trong huyết*, và các mọi bệnh khác, dùng Tiên-Tửu sẽ hết trứng, hết mọi bệnh ấy, và ai mắc bệnh tinh hay là tự nhiên *không có con*, dùng Tiên-Tửu sẽ sinh nẩm đề bầy... con chậu đông vui... Tiên Tửu quả là thần diệu lắm. *Còn như thuốc thì thần diệu nhất là : Thuốc Phong hải; ho lao, ho kinh niên thổ huyết; Hen, suyễn; Di mộng tinh; Lậu kinh niên; Giang-mai; đau bụng kinh-niên; Đau mỏi kinh-niên; Đau ngực; Đau thận*, vân vân..... Vậy dùng Thuốc vừa dùng Tiên-Tửu cho mau khỏi bệnh, cam quyết rằng cuối cùng Nam không đâu có thuốc chữa các bệnh khó khăn kinh niên thần diệu đại tài bằng thuốc của Đinh-Hoàng. Vậy cầu nhất nhân, đắc vạn phước, các ngài nên mách bệnh nhân gửi thơ về *ĐẠI-BẢO DƯỜNG 22 rue des Médicaments à HANOI* mua Tiên-Tửu và Thuốc để dùng mau khỏi bệnh : theo lối giao ngân lĩnh hóa cũng được.

Hội Vạn-Quốc Tiết-Kiệm

HỘI HIỆP-BỒN KẶC-DANH PHÁP
Dưới quyền kiểm-soát của Chánh-phủ Đông-Pháp
Vốn 1.000.000 lượng (Thượng-Hải) và 8.000.000 phật-lăng đã đóng tất cả
Quản-lý cõi Đông-Pháp : SAIGON, số 26, đường Chaigneau.
Chi ngành ở tại HANOI 53 Boulevard Francis Garnier.

Muốn lập vốn
Muốn lập tư-bổn
Muốn để dành tiền cho trẻ-con ăn học
Thì hãy mua vé của hội VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM
Vé 1.000 đồng — mỗi tháng góp 8 đồng
— Vé 500 đồng — mỗi tháng góp 4 đồng
— Vé 250 đồng — mỗi tháng góp 2 đồng

Mỗi tháng đều có cuộc xổ số, nếu số mình ra thì được Hội trả tiền lại nguyên cái vé, lại khỏi góp tiền nữa.

Còn nếu không trúng số, thì mãng hạn giao kèo, Hội sẽ trả đủ số bạc lại, và được chia 33, 33% tiền lời của Hội.

Chúng tôi sẽ gởi sách cắt nghĩa rõ các điều-lệ cho chư vị nào muốn rõ cách thức mua vé của Hội.

Đại-lý ở Huế : M. HOÀNG-TOẠI boîte postale N° 44 HUẾ.

GIẢI-HUYẾT-ĐỘC P. D. Đ.

CHUYÊN TRỊ :
Đau xương
Nhức gân,
Tê bại,
Mọi mảng,
Ghẻ chốc,
Máng đay,
v. v

范解
丸仙
怪街

Nhà bào-chế **PHẠM-DOÃN-DIỀM** Tourane (Annam)

VIÊN BẢ MÓNG

Giáo dục tiểu-thuyết
Soạn-giả : Thiên-Trung-Sơn
Dịch-giả : Cao-Sơn
Số 36

Dầm mưa giải nắng, bừa sớm cày trưa, bỏ cái mệt nhọc của nhà nông, kẻ thì thích uống rượu, người lại thích ngủ trưa, ấy là sự thường. Nhưng người làng nầy khác hẳn, họ lại có cái thích hơn sự uống rượu ngủ trưa kia là rước ông thầy có tư cách tốt để dạy trẻ con cho nên người. Lúc ấy Trần hiện trưởng (Quốc Hoa) đang đàn diễn giảng, người làng đều đứng dậy nghe, tỏ lòng cảm mến. Hiện trưởng nói :

— Năm nay trời mưa sớm, không bão lụt như mọi năm, xem ruộng khô chung quanh gần trường đây, màu lúa tốt tươi, có triển được mùa, ấy là một điều đáng mừng.

Các phụ huynh trả lời :

— Vâng, vẫn có như lời tiên sinh dạy. Nhà nông chúng tôi năm nay mong có thỏa chút nguyện vọng.

Hiệu trưởng nói :

— Việc tấn bộ trong hương thôn, trước lo nền kinh tế rồi sau mới mong giáo dục phổ cập được. Về đường dạy về lớp trẻ nhỏ, ông hiện trưởng trước đã nhiều lần giảng cho các ông nghe, nay tôi chỉ noi theo con đường ấy mà đi, không thay đổi gì, nghĩa là ông hiệu trưởng có đổi người mà cách dạy trong trường vẫn giữ một chủ nghĩa như trước. Duy có một điều tôi nay rất chú ý hơn là nghề nông trong làng có phát đạt thì sự giáo dục mới phát đạt, nên tôi khuyên các ông chăm mở mang đường kinh tế thì cái nền giáo dục của con em mới khỏi đáng đoạn.

Bài giảng của ông hiện trưởng mới hôm nay rất là dồn dị cần thiết, vì hàng phụ huynh trong làng tôi dự thính đó, toàn là nhà nông, nên không cần giảng nghĩa lý cao xa phá phiếm gì khác.

Lúc ấy, một người trong đám phụ huynh đứng ra nói :

— Thưa tiên sanh, nhà tôi có một đứa con gái nhỏ, hôm trước nó theo bọn nhỏ ra dạo thành phố chơi, thấy con gái người ta ăn mặc hàng lụa, nó về khăng khăng đòi mẹ nó mua sắm cho nó những áo quần mới như bằng trẻ kia.

Một người khác lại nói tiếp :

— Phải đó, thằng nhỏ tôi tôi trường học, nghe thầy giảng ăn thịt có chất bổ, hợp với vệ sanh, nó về cứ đòi ăn thịt bò, nghĩ như bọn chúng tôi, đầu tắt mặt tối, làm nhọc trọn ngày, không được 5, 7 đồng xu cơm, lấy tiền đâu mà mua thịt cho con ăn?

Kẻ đó mỗi người đều lần lượt đang dạy chất vấn. Kẻ hỏi đều nẩy, người hỏi đều nọ, trong các vấn đề phiền tạp kia, ông hiện trưởng xách riêng ra 2 vấn đề cần thiết là ăn với mặc, ông nói :

— Theo lối văn minh vô ngày nay, phần đông đua chen thói lòe loẹt xa hoa, cho như thế là hợp thời. Các nhà giáo dục vẫn hết sức ngăn đón mà triều lưu trào lên một cách rất mạnh, có cái chín cuồn cả lớp trẻ con vào luồng xa mỹ kia. Vậy tôi cũng rất trông các phụ huynh nhà ai nhà nấy đều xướng đường tiết kiệm, tự mình treo cái gương sáng suốt cho con em, đồ mặc thì dùng đồ vải quần thô cũng được, cốt cho sạch sẽ chỉnh tề ; ở trong một làng mà ăn bận đơn phác, không có những đồ lòe loẹt, kích thích đến con mắt của trẻ nhỏ. Nếu phụ huynh mà được nhất trí như thế, thì cái cần lánh của trẻ con cũng chuyển đi được nhiều. Ấy là sự mặc. Còn sự ăn thì không chỉ một thứ thịt bò; thịt gì cũng vậy, trẻ con nhà nông thiếu đồ tư dưỡng, vì thường có đến 5, 3 tháng mà không được ăn một miếng thịt. Tôi vẫn biết nhà nông cần kiệm, làm gì có thịt mà mỗi ngày ăn thường, sang xen 5, 7 ngày mà ăn thịt một bữa thì tỉ vị càng mạnh, có ích về đường thân thể. Ao cá, chuồng heo, vàng nuôi gà vịt, đều là cái mối lợi cần thiết với nhà nông. Ăn có thừa thì bán. Tôi nghĩ một nghề nuôi gà, trứng gà cũng là một món ăn tốt, có nên chú ý đến những việc cần thiết đấy không?

Các phụ huynh nghe lời hiệu trưởng giảng, đều gật đầu công nhận là phải và đồng thanh nói :

— Nuôi gà nuôi vịt, là cái nghề phụ thuộc theo nghề nông, có lợng làm thì được ngay, lời tiên sanh dạy rất đúng.

Bởi phụ huynh thân khẩn vừa họp mãn, các phụ huynh cùng các bạn thầy giáo mở cuộc đàm thoại. Các phụ huynh cứ đoanh vây lấy Bửu Thuyền mà hỏi ; kẻ hỏi sự nầy, người hỏi đến khác, nào cầm ta thầy có lòng chăm nom trẻ em, nào kể tỉ thói xấu nết hư của bọn trẻ, rất là rộn rịp. Bửu Thuyền ông đối không ngớt, song hỏi đến gì thì Bửu Thuyền chỉ vẻ đâu ấy rất rõ ràng, cùng chung xem Bửu Thuyền cũng như ngọc đêm sáng trong đêm tối vậy.

Một người trong đám phụ huynh đứng ra nói :

— Thưa thầy, thằng Hai con tôi tánh nó ngang ngược cùng đầu cùng cổ ; ở nhà nói gì nó cũng không nghe, không rõ nó tới trường học hành nết nó ra sao?

Bửu Thuyền lấy mắt nhìn thì người đang nói đó chính là một người tôi chuyên nghề nuôi ngựa, nhà ở gần trường bèn cười nở mặt rằng :

— Những trẻ con tôi học trường nầy, tôi thấy toàn là tánh nết thuần lương, không có đứa nào cùng đầu khó dạy cả.

Người kia lại nói :

— Thầy nói chơi sao? Bửu như cái thằng con tôi, ai cũng lắc đầu cho cái tánh « ngang » của nó đó?

(*Còn nữa*)

cho bọ đã chỉnh đốn cái tình hình hiện thời.

Chánh phủ nào cũng phải chăm lo sự giáo dục trẻ con, vì thanh niên là hy vọng của nước nhà. Nên về vấn đề nầy không có Chánh phủ nào thiên vị ý kiến riêng một người hay một đảng phái nào cả. Chánh phủ chỉ lo toan sự lợi ích chung cho được hoàn toàn.

Hiện nay điều khó nhất là tìm phương pháp để trả tiền nguyệt bổng cho thầy và tu bổ các trường và dự bị và tăng số trường thêm nữa. Đó không phải là điều không làm được, bản chức muốn các ông hiểu dụ cho dân chúng công nhận rằng sự giáo dục là một việc công ích mà đối với việc ấy thuận lòng chia gánh hoặc là lấy tài sản trong xứ hay là của dân gian đóng góp một cách vui lòng mà thu nhận lấy là phận sự của mình. Về phần Chánh phủ thì Chánh phủ sẽ dùng hết quyền lợi để duy trì và mở mang việc giáo dục đợi tìm cho ra một phương kế để giải quyết việc ấy cho được hoàn hảo. Bây giờ bản chức xin nhắc lại cho các ông biết những điều kết quả trong các công việc khác, rồi đây sẽ có Chỉ Dụ định thể lệ lập hội bè theo luật Annam. Một Chỉ Dụ về vấn đề bất động sản và một Chỉ Dụ về cách cầm cố vay mượn nhà công phố Ngân hàng. Sở Canh nông sẽ giao lại cho Chánh phủ Nam triều, còn sở Kiểm lâm cũng đương xét mà giao lại nữa.

Tất cả các việc đó không phải là không thay đổi cái Quy trình về chánh trị, hành chánh và xã hội trong xứ, do ý kiến của các ông Nghị trước đã thỉnh cầu nhiều phen, nên bản chức phải nói đến cái vấn đề thường nào nhiệt, song vấn đề đó cần khi nào dẫn giải ra một cách cho được đúng đắng là việc ban bố cho xứ nầy một cái hiến pháp

Trong trí nhiều người cho chữ hiến pháp là có cái mảnh lực phù thuật gì gì, nhưng thực ra có gì lạ đâu, hiến pháp là một cái luật chung của một nước đã đến thời kỳ đứng vững, một cái Quy trình cần người cầm quyền liệu ban bố cho thần dân mà là khỏi xúc phạm đến tục lệ trong nước mà thôi.

Vậy các ông hiểu rằng các điều cải cách đã thi hành hoặc đương thảo luận của Hoàng-Thượng là thánh ý chỉ muốn ban bố tin lều những chánh pháp cần thiết để nhờ có cái quyền lợi mới nầy mà thần dân ai ai cũng hiệp đồng ý tứ và bảo chứng vững vàng để dìu dắt nước Nam mau đến cái thời kỳ vững bền ấy.

Vậy nhân dân ai nấy cũng nên hết sức trên bổn phận để cho công việc vỹ đại ấy mau thành đạt.

Vì phỏng như vậy, nên bản chức khuyên các ông một lòng một ý kính mến Đức Hoàng-Thượng vì Ngài chỉ chăm lo nhân dân được hạnh phúc và thạnh vượng để cho Nước-nhà vẻ vang.

Đáng mừng thay!!!

Lâu nay ta hay dùng dầu trong nống ngoài xoa để trị các bệnh ngạt mũi, đức đầu, đau bụng vân vân... như ta cũng có nhiều người chữa được, nhưng không được thần hiệu, nên ta cứ phải dùng dầu của người ngoài: như vậy ta thiệt mất lợi rất nhiều. Vậy bản hiệu ra công có chế được thứ Dầu XUÂN-HẢI số 17 giá 0$10 1 lọ rất thần hiệu. Vậy xin quý ông quý bà dùng 1 lọ thí nghiệm, nếu thực được thần hiệu xin giới thiệu giúp, trước thu được mối lợi sau vẻ vang cho nước nhà. Nằm rên dống thuốc thấy bệnh chẳng chịu bớt tay!!!

Lê-nam-Hưng Phan-thiết

Đại-lý:

Hồ-văn-Chiểu Quảng-ngãi

HOÀNG-VĂN-ÁP

47 Phố Ninh-xá Bắc-ninh TONKIN

NHIỀU NGƯỜI BỊ:

PHÒNG - TÍCH

Đêm ăng đêm bà sức yếu thường hay bị, khi cơm no, rượu say vội hàm tinh dục hoặc khi ăn no đi ngủ hay đi tắm ngay nên thụ bệnh gọi là bệnh « PHÒNG-TÍCH ». Khi thọ bệnh thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn xong hay ợ, thường đau bụng đau lưng, chân tay mỏi mệt, bị lâu năm sắc mặt vàng, da bụng gầy.

Mới bị uống 1 liều, lâu 2 3 liều uống không công phạt, đáng bệnh ít thấy đã chịu hoặc khỏi ngay.

Mỗi liều hai bận uống giá: 0$40

VŨ-ĐÌNH TÂN

178 Bis Route Lachtray — HAIPHONG

Ân-tứ Kim-Tiền năm 1926

ĐẠI-LÝ:

HUE: VĨNH-TƯỜNG phố Gia-Long;

TOURANE: NG.-THỊ-HUỆ R. Đề-Hiền-Vị;

DALAT: ĐINH VĂN-CHÂU. Libraire;

NHATRANG: MỘNG-LƯƠNG THƯ-QUÁN

PHANTHIẾT: LÊ NAM-HƯNG R. Gia-Long;

VINH: GIA-CAT, 44 Maréchal Foch;

SAIGON: HƯNG VƯƠNG 167 R. d'Espagne;

CHOLON: PHÚNG - GIA - VIỄN DƯỢC-PHÒNG;

RACHGIA: NGUYỄN-NGỌC-THÁI I. R. d'Annam

Cao giả

Thời buổi văn minh nói thật không mấy người tin.

Ai muốn biết Cao-hồ-cốt *thật hay là giả, thì lấy một miếng nhỏ bằng hột ngô, cầm vào đầu tiếm, hơ lên ngọn đèn, hễ thấy càng hơ, càng phồng to, mà hơ lâu cũng không cháy và hơi gây nồng nàn bay ra khắp nhà, ấy là cao thật. Còn cao ban long hay là cao giả khi hơ lên đèn thì chám đen ngay, hơ lâu thì cháy và khét. chớ mua lơi tiền.*

Cao nhà nấu thật tốt, giá bán mỗi lạng 4$00.

Tối uống sáng thấy cường dương và trong mình sáng khải khác thường. Ai muốn thử cho biết thật hay giả, xin cứ gởi thơ, tôi sẽ gởi tặng một miếng nhỏ, nếu biết là cao thật sẽ mua.

Thông phán TRẦN-ĐỨC-CẢNH

57 — Bd Harmand — 57

TONKIN NAM-ĐỊNH

Sách thuốc Việt-Nam

làm toàn bằng chữ Quốc ngữ, có chua thêm chữ Hán

Nhà nghiên cứu khoa thuốc

Việt-Nam xuất bản

Sách này do may nhà lương-y tinh thông nghề thuốc của ta, lưu tâm nghiên cứu các lý thuyết khoa thuốc cũ, mới, đông, tây; đem sự suy xét, lịch duyệt và kinh nghiệm, từng trải lâu năm làm thành sách này: nói rõ các tạng, phủ, kinh, lạc, căn nguyên các bệnh, cách xem bệnh, phép xem mạch, trị bệnh bằng thuốc ta, rất là rõ ràng, giản tiện; không những các nhà muốn nghiên cứu nghề thuốc phải cần xem tới, mà hết thảy các nhà, nhà nào cũng nên có một bộ, để biết sách phòng bệnh, giữ mình, thực là một pho sách rất hay trong xã hội ta về đường thực dụng.

Cả bộ 10 quyển, giá	2$00
Cả 10 quyển đóng gọn làm một pho, bìa giấy, giá:	2$50
Ở xa mua gởi mandat trước thêm cước phí	0$40
Nếu lĩnh hóa giao ngân sẽ thêm cước phí	0$55

Thư và mandat gởi cho

M. NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG

N° 123, Phố Khách -:- NAMDINH

MINÉROLASE

Đàn bà sắp có con, vú em, trẻ con đang mọc răng, hay ăn không ngon, lâu nhớn, người thiếu máu, gầy ốm mệt nhọc, thiếu các chất kim, bắp thịt nhũn nhũn, có hạch ở ngoài da, chảy nước mũi hay nước tai, mới ốm khỏi, trí não kém, người đàn bà thấy không đều, đau đớn, ra ít hay nhiều quá, những người đó uống thuốc MINÉROLASE du Docteur DUPEYROUX vừa bổ vừa ngon, thần hiệu bằng mười dầu cá, tiêm nhiễm vào cả máu, bắp thịt, sương, gân. Mỗi chai 1$68 (Không kể tiền đoan) Bán tại các hiệu bào chế tốt. Hiệu chánh:

Pharmacie PHAM-DOAN-DIỄM ở Tourane

Viết thơ hỏi sẽ gởi biếu sách:

Laboratoires du Docteur DUPEYROUX, 8, Square de Messine, PARIS

SAVON ĐẠI-TÂM 72%

THẬT TỐT! GIÁ RẺ!

Trung-kỳ mua sỉ xin do:

Sr HƯNG-TÂN PHANRI — Tổng Đại-lý: Phanthiết — Phanri — Phanrang — Nhatrang và Dalat.

M. HOÀNG-THỤY-VÂN 12 Rue Paul-Bert VINH

Tổng Đại-lý: Thanh — Nghệ — Tĩnh

Madame CAO-XUÂN-XAN Maison Nam-Hóa

Đại-lý: Huế và Tourane

Nhức mỏi gân cốt, đàn bà tê bại, nên bôi:

Dầu LONG NÃO

Mỗi lọ 60 gr. giá 0$20

VĨNH - HƯNG - TƯỜNG — VINH

NGẬM MỘT HƯỜN

VALDA

TRONG MIỆNG

Thì Khỏi đau đóc giọng, Khan cổ, Khỏi nóng lạnh, sổ mũi, và lại Không ho.

Có nghẹt mũi, ho nhiều, mà ngậm được thuốc ấy thì cũng hết liền.

ẤY LÀ

một thứ thuốc thần hiệu lắm

ĐỂ MÀ TRỊ

các chứng bịnh ho lao và tức ngực.

THUỐC HƯỜN

VALDA

có bán cùng trong các tiệm thuốc

Có mua thì nhớ coi trên nắp hộp có hiệu chữ

VALDA

MỚI THIỆT PHẢI

TRỜI NGÃ LẠI!

Những bịnh Phong-tình như: Dương-mai, cốt khí, sang-độc, tim-la, đau lậu v. v..

Dùng đã thử thuốc không hết, vỡ đi trở lại. Mau tìm cho đặng:

SƯU DỘC BÁ ỨNG HOÀN

CỦA NHÀ THUỐC

ÔNG TIÊN

Rue P. Blanchy prolongée SAIGON

Trời sẽ ngã lại!

Bịnh mới phát hay là lâu năm, nặng nhẹ thế nào cũng dứt tuyệt. Cam đoan 10 người không sai một, không hại sinh-dục, ai ai cũng khen tặng. Mỗi hộp 1p 50 uống 5 ngày.

Đại-lý: Minh-Nguyệt Phan-thiết. Trương-trọng-Hy Phan-ri. Hồ-văn-Ba Qui-nhơn. Trần-ngọc Xuân Bình-định.

Cả gởi cách lĩnh hóa giao ngân do:

NGUYỄN-VĂN-HOÀNH

Nhà thuốc ÔNG-TIÊN

Rue P. Blanchy prolongée SAIGON

Trẻ con ho nên dùng thuốc

Ho hiệu LAN-DINH

Rất hay. Mỗi lọ 0$10

VĨNH-HƯNG-TƯỜNG — VINH

AI THƯƠNG VỢ,

mên con nên chú ý:

Thuốc ĐIỀU-KINH BẠCH-ĐÁI, hiệu « ÔNG TIÊN », đệ nhất hay, trị bịnh bạch-đái hạ rất tài, người bịnh có huyết trắng dầm dề, khi nhiều khi ít, bầm đen, vàng vọt, trắng đục có giây có nhợt, nặng nhẹ lâu mau thì mấy dùng cũng dứt bịnh.

Mỗi gói 0$30 nửa lá 1$50, một lá 3$00

Và thuốc con nít THỐI-NHIỆT-TÁN, hết sức hạp với các chứng bịnh trẻ em: ăn không tiêu bụng lớn kéo gân xanh, nước da vàng thân thể ốm o, nóng đêm ngày con mắt trôm lơ, hay có ban trái đang nóng vài dùng trong 10 phút hết liền, thuốc hết sức hay, thật rẻ mỗi gói có 0.10

Không biết bao nhiêu thơ khen tặng từ dân đến quan. cùng trên các báo từ Nam chí Bắc. Xin đồng bào giúp nhau cổ động cho người bịnh biết thuốc hay mà dùng.

Có gởi lĩnh-hóa giao-ngân do:

Nhà thuốc « ÔNG TIÊN »

Rue P Blanchy prolongée *Phú-Nhuận* — SAIGON

Đại-lý: Minh-Nguyệt Phan thiết. Trương-trọng-Hy Phanri. Hồ-văn-Ba Qui-nhơn, Trần-ngọc-Xuân Bình-định. Nguyễn-hữu-Vinh Tourane. Vĩnh-hưng-Tường Vinh. Thông Hoạt Quảng-trị. Nguyễn-văn-Minh Hải-phòng.

Cần thêm đại lý các tỉnh, huê-hồng nhiều, thể lệ dễ, xin viết thơ thương nghị với nhà thuốc.

Ai đa tư lự, tim óc hư nhược, tinh thần yếu đuối?

khí huyết xấu, và kém sinh dục?

Nên chú ý!

1·) THUỐC THANH TÂM

Bổ-náo-hoàn

Chuyên môn hưng vượng tinh thần, sung tác não lực, bồi bổ tâm huyết, thống trị những người chăm chỉ học tập. tư lự quá độ, hoặc hằng ngày làm việc bằng trí não nhiều, hao tổn tinh thần, lao thương tâm huyết, ăn ra rối loạn gân óc. tâm tuần bất định, ít nhớ hay quên. hay đánh trống ngực, nằm hay giật mình. ngủ không yên giấc, mơ, màng, mê, sảng, chóng mặt. nhức đầu, nếu để lâu ngày sẽ sinh chứng xuyên-đầu thống (đau óc) nữa, tứ chi bải hoải, ăn uống kém ngon v.v

Dùng thuốc nầy tập tức lành mạnh.

2·) THUỐC DIỀUKINH

Bổ - huyết - hoàn

Chuyên môn điều hòa kinh-nguyệt, bồi âm bổ huyết. và tốt đường sinh dục. Thống trị đàn bà các chứng kinh-nguyệt xấu kém bất điều, thấy kinh tháng sớm, tháng muộn, tháng có, tháng không, tháng nhiều, tháng ít, hoặc một tháng thấy kinh vài lần, kinh kỳ trước sau đau bụng, kinh ra hoặc tím, hoặc đen, hoặc loãng, trắng, hoặc huyết hôi, huyết cục, lậu huyết, băng huyết, tích huyết, đong huyết, dạ con hư lạnh, ốc khí sinh chứng khí hư (bạch-đái) nữa, làm cho ngăn trở, sinh dục lâu năm không chửa, sắc hậu gầy mòn, mặt vàng da xám, kém mọi sức khoẻ v. v. Dùng thuốc nầy đều được khỏi cả.

2 thứ thuốc nầy cùng giá mỗi lọ 1$00, nửa tá 5$00

Bán tại

A-CHÂU DƯỢC-PHÒNG

N° 127 Hàng Đồng -:- Hanoi

KHẮP ĐÔNG - DƯƠNG CHỢ CÙNG QUÊ

Là lần thứ nhất trong nghề dệt ta

Mới chế ra?

Bản hiệu mới chế ra thứ áo Chemisette để mặc mùa nóng bức rất mát, để chơi Tennis rất tiện, mà nhất là các cô gái hậu Áo-phục rất đẹp rất lịch sự

ÁO MÀU TRẮNG HAY MÀU GHI.

Cỡ có Fermeture klaire hạng nhất 2$00 hạng nhì 1$50

Cỡ cái Cáo hạng nhất 1$50 nhì 1$00

Gửi đi xa thêm 0$20 tiền cước.

Giầy deux couleurs vẫn bán 5$50 gửi đi thêm 0$70 cước.

Catalogue AN-THÀNH 1932 vẫn trừ 15%

Giầy vải trắng hay vải đen đế crêpe đen vẫn bán 1$65 gửi đi thêm 0$55 tiền cước.

AN-THÀNH 37 Phố hàng Đào HANOI

BỆNH ĐÀN BÀ!

Phần nhiều đàn bà con gái thường mắc chứng KINH-NGUYỆT BẤT-ĐIỀU tháng có tháng không, khi trồi khi sụt, trước hay sau khi kinh kỳ thường hay đau bụng, kinh ra hoặc tím hoặc đen hoặc trắng; lậu huyết, băng huyết, gia con hư lạnh, khí hư, bạch trọc, tiểu tiện ít nước, lách tỳ cung, da hoa mướng cũng là thai tiền, sắc nâu, mặt xám da vàng, kém ăn ít ngủ vân vân.....

Chứng KINH-NGUYỆT BẤT-ĐIỀU, khi sơ phát do sắc huyết hư, gan rào. Thình thoảng thấy gây gầy ròng rọc, không khẳng ho khan, gân thịt giật máy cạnh sườn đau bụng đầy tức. Ăn kém ngủ ít, mặt chóng đầu rức, thân mình bồn hồ. Hoặc vì phiền muộn, nất tức, hoặc vì bị bệnh lậu, giang mai truyền nhiễm, sau khi khỏi rồi không chịu bồi bổ, hay không biết kiêng cử cho hợp cách vệ sanh mà sinh ra. Ai bị các chứng kể trên nên mau dùng thuốc SƯ CAN BỔ HUYẾT hoàn là được chóng khỏi.

Mỗi ve 1$ — nửa tá 5$ —

Quý khách trong TRUNG NAM-KỲ, AI-LAO, mua thuốc, thư từ, mandat đề tên:

M. SINH-HUY

Rue Maréchal Foch à VINH

Thuốc cai nha phiện văn minh

Đã trình giấy tại tòa và phân chất tại phòng thí-nghiệm Đông dương ngày 17 Mars 1933 Hanoi, được quan chánh phòng thí-nghiệm cho giấy nhận thực thuốc này không có chất độc để dùng cho người nghiện thuốc phiện Á-đông, để biết rằng thuốc này công hiệu phi thường, không thuốc nào sánh kịp, ngài nào mua thuốc đổi cho được cái giấy chứng nhận của quan thầy thuốc mới là thực hiệu. Các ngài muốn chữa thuốc phiện thời viết thơ cho bản hiệu kể rõ ăn nhiều hay ăn ít, có bệnh tật chi không, người yếu hay khoẻ để còn chế thuốc cho hợp với bịnh, bằng ngài nào trong người không có bệnh chi, duy có bệnh nghiện thời dùng thuốc đã chế sẵn ở bản-hiệu hay ở các nơi Đại-lý của bản-hiệu cũng vậy, dùng thuốc nầy khi đang bỏ hút, trong người rất khoẻ không sinh bệnh tật, ăn thêm như thường Văn minh giới yêu hoàn, hạng nhất 3$00, hạng nhì 2$00, hạng ba 2$00, hạng tư 1$00, hạng năm 0$50 một ve, ngài nào muốn cho người thêm sức khoẻ trong khi bỏ hút dùng thêm thuốc bổ 2$00 một hộp. Bản-hiệu chuyên môn chữa đủ các bệnh người lớn trẻ con đã lâu, cực nguy, cực trọng chữa khỏi được nhiều, khi các ngài dùng thuốc thì gửi thơ hỏi bệnh, bản hiệu gởi cách lĩnh hóa giao ngân (contre remboursement) hết điều gì thì gởi cho cái timbre 0$06. Để bì cho chỉ nhân:

M. TRẦN - ĐẮC - SỬ

TAM-TÌNH Y-QUÁN

Phố Xe-đạp N° 73 - HANOI

Các đại-lý: M. Lê-nam-Hưng, Rue Gia-long à Phan thiết Annam; Phạm-văn-Bằng, à Phan rang Annam; M. Vĩnh-hiệp-Phát, à Mỹ phước, Long-xuyên (Cochinchine); M. Lê văn Nhuận, Rue pasat Thị Nghè, 27, à Saigon; M. Trần Tư, Tâcheron à Thakhet Laos; M. Huỳnh-Tỷ, Rue chin Si à Pnompenh; M. Nguyễn văn Đặng, commerçant à Pakxé Laos.

Cần nhiều Đại-lý. Hay nhất thế giới thuốc tiêu và giang mai: 1$00 một ve

MÁCH BÀO BÀ CON

2 thứ thuốc rất hay chữa bệnh:

Di-tinh, mộng tinh, Lậu và Giang-mai

TIỂU HẠNH LÂM Cố tinh Hoàn!

Đông di tinh khí loãng, khí lạnh,
Gặt hàm chơi khó chánh được qua.
Lưng đau gối mỏi sinh ra,
Đầu vàng, mình gầy, mặt hoa lại ủ
Phường hoàng hốt hình thù tựa cá,
Hay chiêm bao giấc ngủ không yên.
Dương sự bất cử phải phiền,
Đêm đêm tiểu tiện đi rên rỉ sầm canh.
Ấy chứng bịnh phận mình tỏ rõ,
Phải mau mau mua Cố-tinh-Hoàn.
Kiên tinh, bổ thận, ninh thần,
Uống vào khoẻ khoắn ngày đêm khoẻ lâu
Hết tật bịnh đông thêm con cái,
Vui cửa nhà sao phải chơi đu.

Hoa Liễu Giải độc-Hoàn!

Như những chứng ngứa lâm, bạch trọc,
Hay Giang Mai, tiểu đục, cơm đinh.
Đêu làm đau đớn trong mình,
Phát sinh mụn, giọt thêm hình gớm ghê.
Kịp mua tới mua về tiệt tuyệt,
Uống hết chai bịnh thực hết đi ngay.
Hoa Liễu Giải độc rất hay,
Giúp đường sinh dục mau này rất ta.
Thêm Giải tử quyết là tuyệt hẳn,
Chất độc hàn: hình phổi, thấy ngứa.
Bấy lâu hết sức chuyên chăm.
Chỗ ra mong để bộ thân đông bào.

Hai thứ thuốc cùng một giá: mỗi ve 1$00, 6 ve 5$00

TIỂU - HẠNH - LÂM DƯỢC-PHÒNG

108 phố Hàng Buồm — HANOI

Ở gần đền hiệu QUẢN-HƯNG-LONG N° 80 phố khách Vinh mà mua, ở xa gởi lĩnh-hóa-giao-ngân rất chóng.

MAGASIN DE SOIERIES

TAN - LỢI

132-140, Boulevard Tổng đốc-Phương — Cholon

Bản hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như: lãnh, xuyến, trừu, cẩm nhung, cẩm-châu v. v. Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến cách không bao giờ phai trở. Bản lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt bổn v. v., khăn đội đầu rất ưa thích, nhiều màu thiệt đẹp, đủ các thứ màu nhuộm của Tây được « Tuilerie Idéale » danh tiếng tinh xảo ở Nam kỳ.

Lãnh bán cách mới xuất bản nhiều « Pagode Chinoise et Annamite de Cholon » (Đề ngoạn Hoa Việt tự miếu) viết toàn Pháp văn của M. Là-văn-Lưu, bản tìm học sĩ, thường thọ ngũ đồng Bắc đều bội tinh, quan, nó 20 cái ảnh chụp (photogravure).

Sách nên đọc, giá 1$00, gởi theo cách lĩnh hóa giao ngân 1$20.

Mấy nhà bán sách tây vẫn ta tại Saigon có bán.

Bánh hộp biscuits « Kim-Thời » của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélangés choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán 0$60 một hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc kỳ có bán ở hiệu Quảng - vạn - Thành Rue - bán 120 Rouvel Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn hiệu bưu bán đi mấy chợ xâm công các tỉnh Trung kỳ và Bắc kỳ.

Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TÂN-LỢI

132-140, Bd Tổng đốc Phương — CHOLON

Imprimerie TIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG